

027. ~~Eerste~~ dictee van Amnesty International Vlaanderen, regio Antwerpen (auteur: Freddy De Schutter)

Mensenrechten

Mensenrechten! Pseudocritici van de tweede garnituur willen de hele kwestie weleens afdoen als een typisch achttiende-eeuwse denkconstructie van verlichte vrijgeesten. Niets is minder waar. De mensenrechten kunnen zich beroepen op oude en eerbiedwaardige pleitbezorgers.

Bevlogen beoefenaars van intellectuele acrobatieën zullen in de geschiedenis moeiteloos menige zinsnede weten aan te wijzen, die kan gelden als het schuchtere preludium op eisen, die in recentere tijden gemeengoed zijn geworden. Zelfs bepaalde oudtestamentische schrijvers smokkelden, al of niet geïnspireerd door de Geest, haast clandestien de idee van de mensenrechten in hun publicaties binnen.

De grote kracht en het overweldigende appel van de mensenrechten heeft te maken met de universaliteit ervan. Iedereen, waar ook ter wereld, die met macht is bekleed, kan noch mag de mensenrechten straffeloos negeren.

Zuidoost-Aziatische dictators, emirs uit het Midden-Oosten, oubollige representanten van sinds mensenheugenis voorbijgestreefde oligarchieën, maar evengoed de ministers-presidenten van onze eigenste eerbiedwaardige parlementaire democratieën, ja zelfs de betrekkelijk onbelangrijke kapiteins-ter-zee, allen zijn door eenzelfde elementaire plicht gebonden.

Omgekeerd bestaat er geen essentieel onderscheid tussen Eskimo's, Bosjesmannen, bewoners van de Papoease binnenlanden en hoogbegaafde representanten van het postmodernistische tijdvak. De roeping van de mens is mens te zijn, zo luidde Multatuli's fraaie formulering.

Zo luidt althans de theorie. Praktisch gezien is er helaas weinig aanleiding tot enthousiasme. Vooralsnog ontbreken sluitende procedés, die een strikte naleving van de mensenrechten garanderen. Pathetische demarches en vrome wensen, door overijverige schrijvers van traktaten aan het papier toevertrouwd, stuiten in het verleden stevast op onwil of gênante onverschilligheid.

Ook vandaag, meer dan tweehonderd jaar na de plechtige afkondiging, lijkt het er soms nog op alsof de mensenrechten niet meer te betekenen hebben dan een intellectuele anekdote uit de tijd van het rococo. Aldus blijft meer dan twee derde van de wereldbevolking verstoken van deze fundamentele rechten, die een essentiële en integrerende factor van zijn mens-zijn uitmaken. Een choquerende, hallucinante gedachte!

Ten slotte zou je de vraag kunnen stellen of ook een logische, coherente spelling niet tot de fundamentele mensenrechten behoort. Welke modale taalgebruiker vindt vandaag de dag nog zijn weg in de brousse van de Nederlandse spelling, waar op elke hoek nieuwe wolfijzers te wachten liggen?

Waar is al die onzinnige verwarring rond landauers, baby'tjes, landouwen, hyacintkweker, koninginnenpage, facsimile's, resumé in 's hemelsnaam goed voor? Zelfs het engelachtigste engelengeduld steigert bij al deze inconsequenties. Om over monstrositeiten als koeienwier, warmtekrachtkoppeling en een sta-in-de-weg maar liever te zwijgen.

Is het verbale expressievermogen van veel Nederlandstaligen al niet een calamiteit op zichzelf? Zolang een hele zaal uitgekookte bollebozen nog een halfuur lang moet zwoegen en prakkiseren over een dictee als dit, zolang heeft het Nederlands op het vlak van de mensenrechten nog een en ander goed te maken.